

KRISTIN
HANNAH

*Ziemas
sodas*

IŽANGA

1972 metai

Ant milžiniškos Kolumbijos upės krantų šiuo šaltuoju metų laiku, kai matomas kiekvienas iškvėpimas, sode, pavadintame Baltosiomis Naktimis, buvo ramu. Kiek akis užmatė plytėjo miegančios obelys, tvirtomis šaknimis giliai įaugusios į šaltą derlingą žemę. Staigiai nukritus temperatūrai, nublukus žemės ir dangaus spalvoms, nubalęs kraštovaizdis sukėlė tam tikrą žiemos aklybę: negalėjai vienos dienos atskirti nuo kitos. Viskas sustingo, tapo trapu.

Niekur šaltis ir tylą nebuvo tokie pastebimi kaip Meredithės Vitson namuose. Būdama dvylikos metų ji jau matė tarp žmonių atsiveriančią tuštumą. Ji troško, kad jos šeima būtų panaši į matytas per televiziją, kur viskas buvo idealu ir visi puikiai sutarė tarpusavy. Niekas, net jos mylimas tėtis, nesuprato, kokia vieniša ir nematoma mergaitė dažnai jausdavosi tarp šių keturių sienų.

Bet rytoj vakare viskas pasikeis.

Ji sugalvojo puikų planą. Pagal vieną iš mamos sektų pasakų parašė pjesę ir pristatys ją per kasmetinį Kalėdų vakarėlį. Būtent tokie dalykai rodomi ir televizijos seriale „Patridžų šeimynėlė“.

— O kodėl aš negaliu būti žvaigžde? — skundėsi Nina.

Ji to klausė jau mažiausiai dešimtą kartą nuo tada, kai Meredithė užbaigė scenarijų.

Meredithė sėdėdama pasisuko ir pažvelgė į savo devynmetę seserį, tupinčią ant medinių jų miegamojo grindų ir ant senos paklodės piešiančią mėtos žalumo pilį.

Meredithė prikando lūpą stengdamasi nesiraukyti. Pilis atrodė visai ne taip, kaip turėjo atrodyti.

— Ar mums būtina ir vėl apie tai kalbėtis, Nina?

— Bet *kodėl* aš negaliu būti paprasta mergaitė, kuri ištekės už princo?

— Pati žinai kodėl. Prinčą vaidins Džefas, o jam trylika. Šalia jo atrodysi kvailai.

Nina įkišo teptuką į tuščią sriubos skardinę ir atsisėdo ant kulnų. Trumpais juodais plaukais, ryškiai žaliomis akimis ir blyškia oda, ji atrodė kaip tikra mažytė fėja.

— Tai gal kitais metais galėsiu būti ta mergina?

— Žinoma, — Meredithė nusišypsojo.

Jai patiko mintis, jog galbūt sukurs naują šeimos tradiciją. Visi jos draugai turėjo tradicijų, tik ne Vitsonai; jie visada buvo kitokie. Neturėjo viso būrio giminaičių, kurie aplankyti juos per šventes, nevalgydavo kepto kalakuto per Padėkos dieną, nei kumpio per Velykas ir nesimelsdavo prie stalo. Po šimts pypkių, jos net nežinojo, kiek tiksliai mamai metų!

Viskas dėl to, kad jų mama buvo rusė ir visai viena šioje šalyje. Na, bent jau taip sakė tėtis. Mama apie save mažai pasakodavo.

Meredithė nustebo, išgirdusi beldimą į duris. Pakėlusি akis pamatė į kambarį įžengiančius tėtį ir Džefą Kuperį.

Mergaitė pasijuto kaip subliūškęs balionėlis, pamažu pripučiamas oro, su kiekvienu pūstelėjimu įgaunantis naują pavidalą. Šiuo atveju tas pūstelėjimas ir buvo Džefris Kuperis. Jie nuo ketvirtos klasės buvo geriausi draugai, bet pastaruoju metu ji jautėsi kažkaip kitaip būdama šalia jo. Susijaudinusi. Kartais, kai jis pažvelgdavo į ją, Meredithi net užgniauždavo kvapą.

— Tu pačiu laiku. Tuoį pat metu repeticija.

Jis apdovanojo ją kerinčia šypsena, nuo kurios Meredithi visad imdavo smarkiau plakti širdis.

— Tik nesakyk Džojui ir kitiems vaikinams. Jie mane mirtinai užjuoks.

— Dėl repeticijos, — žengdamas į priekį įsiterpė tėtis.

Jis vis dar vilkėjo darbo drabužiais — rudu kostiumu oranžinės

spalvos siūlėmis. Keista, bet nei po juodais tankiais ūsais, nei akyse, kaip paprastai, nešvietė šypsena. Jis pakėlė scenarijų.

— Čia tavo pjesė?

Mereditė pašoko nuo kėdės.

— Kaip manai, jai patiks?

Nina taip pat atsistojo. Jos širdelės formos veidukas atrodė neįprastai rimtas.

— Patiks jai?

Visi trys sužiuro vienas į kitą virš žalios Pikaso stiliaus pilies platybių ir ant lovos išskleistų kostiumų. Tarpusavy, vien akimis, jie pasidalijo tiesa, jog Ania Vitson buvo šalta moteris; visa šiluma, kurią turėjo, buvo nukreipta tik į vyrą. Ir tik mažyčiai tos šilumos trupinėliai pasiekė dukteris. Kai jos buvo jaunesnės, tėtis mėgindavo apsimesti, jog viskas atvirkščiai, stengėsi lyg burtininkas nukreipti jų dėmesį, apkerėti jas savo meilės spinduliais, bet, kaip ir visos iliuzijos, ši netrukus išsisklaidė.

Taigi jie visi žinojo, ko klausė Mereditė.

— Nežinau, svajokle Mere, — atsakė tėtė, siekdamas kišenėje cigarečių. — Tavo mamos pasakos...

— Man labai patinka, kai ji jas seka, — pertraukė ją Mereditė.

— Ji tik tada su mumis ir kalba, — pridūrė Nina.

Tėtė prisidėgė cigaretę ir, primerkęs rudas akis, pažvelgė į jas pro pilkų dūmų kamuolį.

— Taip, — tarė jis iškvėpdamas. — Tiesiog...

Mereditė žengė arčiau jo saugodamasi, kad neužliptų ant piešinio. Ji suprato tėčio dvejonę; nė vienas iš jų nežinojo, kas gali netikėtai mamą supykdyti, bet šį kartą Mereditė neabejojo žinanti atsakymą. Jei mamai kas nors ir patiko, tai būtent ši pasaka apie nerūpestingą valstietę mergaitę, išdrįsusią pamilti prinčą.

— Tai teužtruks dešimt minučių, tėveli. Aš apskaičiavau. Vaidinimas visiems patiks.

— Na, ką gi, gerai, — galiausiai atsakė jis.

Ją užplūdo pasididžiavimas ir viltis. Nors kartą nereikės praleis-

ti vakarėlio tamsiame svetainės kampe skaitant knygą arba virtuvėje plaunant indus. Šįkart ji bus mamos dėmesio centre. Šis vaidinimas įrodys, jog Meredithė įsidėmėjo kiekvieną brangų mamos žodį, nors ir labai tyliai ištartą jai tamsoje sekant pasaką.

Visą kitą valandą Meredithė nurodinėjo aktoriams, ką ir kada daryti, nors iš tikrųjų pagalbos reikėjo tik Džefui. Jos su Nina šią pasaką buvo girdėjusios daugybę metų.

Repeticijai pasibaigus ir visiems išsiskirsčius, Meredithė dirbo toliau. Ji parašė skelbimą: TIK VIENINTELĮ VAKARĄ: DIDYSIS ŠVENČIŲ VAIDINIMAS. Žemiau surašė trijų aktorių vardus. Pataisė nudažytą foninę dekoraciją (visko ištaisyti nepavyko — Nina visada užpiešia virš linijų) ir pastatė ją svetainėje. Kai scena buvo paruošta, ji prisiuvo blizgius žvynelius prie princesės suknele paversto balerinos sijonėlio tiulio. Apsivilks ją vaidinimo pabaigoje. Kai nuėjo gulti, buvo beveik antra valanda nakties, bet jautėsi tokia susijaudinusi, kad dar ilgai neužmigo.

Kita diena, regis, slinko labai lėtai, bet pagaliau šeštą valandą vakaro pradėjo rinktis svečiai. Tai nebuvo didelė kompanija, tik gerai pažįstami žmonės: vyrai ir moterys, dirbantys sode, su šeimomis, keletas kaimynų ir vienintelė gyva tėčio giminaitė — jo sesuo Dora.

Meredithė sėdėjo laiptų viršuje ir stebėjo prieškambarį apačioje. Nekantriai taukšėdama koja ji svarstė, kada pagaliau galės pasirodyti.

Vos tik susiruošė atsistoti, išgirdo žvangėjimą ir barškėjimą.

O, *ne*. Pašokusi ant kojų, nubėgo laiptais žemyn, bet jau buvo per vėlu.

Virtuvėje stovėjo Nina ir mušdama metaliniu šaukštu į puodą šaukė:

— Spektaklis prasideda!

Nina, kaip niekas kitas, mokėjo atsidurti dėmesio centre.

Pasigirdo prislopintas juokas, svečiams iš virtuvės perėjus į svetainę, kur šalia didžiulio židinio kabėjo pilies paveikslas. Dešinėje stovėjo didelė Kalėdų eglė, apkabinėta lempučių ir Ninos su Meredithė padarytomis puošmenomis. Priešais paveikslą buvo jų „scena“:

nedidelis medinis tiltas, pastatytas ant kietmedžio grindų, ir kartoninis gatvės žibintas su viršuje lipniąja juostele priklijuotu žibintuvėliu.

Mereditė pritemdė kambariye šviesas, įjungė žibintuvėlį ir pasislėpė už foninės dekoracijos. Nina su Džefu buvo jau pasiruošę, vilkėjo savo kostiumus.

Slaptumos čia buvo mažai. Jei būtų palinkusi į šoną, Meredithė būtų mačiusi keletą svečių. Jie taip pat galėjo ją matyti, bet ji vis tiek jautėsi atsiskyrusi nuo kitų. Kai kambariye šurmulyz pritilo, Meredithė giliai įkvėpė ir pradėjo kruopščiai sukurtą pasakojimą: „Ji vardu Vera. Tai neturtinga valstietė mergaitė, visiškas niekas. Ji gyvena stebuklingame pasaulyje, vadinamame Sniego karalyste, tačiau jos mylimas pasaulis pamažu žūsta. Į šią žemę atsikraustė blogis; jis daro akmenimis grįstomis gatvelėmis juodomis kariatomis, pasiūstomis tamsaus, blogo riterio, norinčio viską sunaikinti.“

Mereditė išėjo iš už uždangos, atsargiai, kad neužmintų savo ilgo daugiasluoksniu sijono, ir žengė į sceną. Ji pažvelgė į svečius ir pamatė kambario gale savo mamą, vienišą netgi tokioje minioje, cigarečių dūmų užtemdytu dailiu veidu. Nors kartą mama žiūrėjo tiesiai į Meredithę.

— Eime, sesute, — garsiai ištarė Meredithė, eidama link žibinto. — Šaltis mūsų nesustabdys.

Iš už užuolaidos išniro Nina. Apsivilkusi nutriušusį chalata, plaukus prisidengusi skarele, grąžydama rankas ji pažvelgė į Meredithę.

— Kaip manai, ar tai Juodasis Riteris? — suriko ji, ir žiūrovai susijuokė. — Ar tokį šaltį sukėlė juodoji magija?

— Ne. Ne. Mane krečia šiurpas, nes tėtės nėra su mumis. Kada jis grįš? — Meredithė priglaudė ranką sau prie kaktos ir dramatiškai atsiduso. — Šiomis dienomis visur daugybė kariatų. Juodasis Riteris įgauna vis daugiau galių... žmonės mums akyse pavirsta dūmais...

— Žiūrėk, — tarė Nina, rodydama į nupieštą pilį. — Tai princas... — pagarbiai ištarė ji.

Mažytėje scenoje pasirodė Džefas. Mėlynu sportiniu švarku

ir džinsais, su pigia auksine karūna ant kviečių geltonumo plaukų, jis atrodė toks dailus, jog Meredith akimirką pamiršo savo žodžius. Ji žinojo, jog jis susigėdęs ir nepatogiai jaučiasi — tai išdavė išraudę skruostai, bet vis tiek buvo čia, įrodydamas, koks geras draugas yra. Ir šypsojosi jai, tarytum ji iš tikrųjų būtų princesė.

Jis ištiesė dvi šilkinės rožes.

— Tau atnešu aš dvi rožes, — gergždžiančiu balsu pasakė Meredithi.

Ji palietė jam ranką, bet, nespėjusi išstarti savo frazės, išgirdo, kaip kažkas garsiai sudužo.

Atsigrėžusi Meredith pamatė mamą, stovinčią vidury žiūrovų, išbalusią, liepsnojančiomis akimis. Nuo rankos lašėjo kraujas. Ji sudaužė savo kokteilio taurę, ir net iš čia mergaitė matė motinos delne styrančią šukę.

— Pakaks, — dygiai iškošė mama. — Tai netinkama pramoga šventei.

Svečiai nežinojo, ką daryti; kai kurie atsistojo, kiti liko sėdėti. Kambarys nuščiuvo.

Tėtis žengė prie mamos. Apkabinęs prisitraukė arčiau. Bent jau pabandė taip padaryti; ji nepalinko netgi prie jo.

— Nereikėjo jums sekti tų kvailų pasakų, — pasakė ji su rusišku akcentu, persmelktu pykčio. — Buvau pamiršusi, kokios lengvabūdės ir tuščiagalvės gali būti mergaitės.

Meredith jautėsi tokia pažeminta, jog neįstengė pajudėti.

Ji matė, kaip tėtis nusivedė mamą į virtuvę, kur tikriausiai prie kriauklės ėmė valyti jai ranką. Svečiai išsiskirstė, bėgo tarytum iš skęstančio „Titaniko“, ieškodami gelbėjimosi liemenių už lauko durų.

Tik Džefas stovėjo ir žvelgė į Meredith; ji matė, kaip jam buvo gėda. Jis žengė artyn, vis dar laikydamas rankoje rožes.

— Meredith...

Ji stumtelėjo jį šalin ir išbėgo iš kambario. Koridoriaus gale, tamsiame kampe, staiga sustojo, sunkiai šnupuodama, perštinčiomis nuo ašarų akimis. Girdėjo iš virtuvės aidintį tėčio balsą; jis mėgino nura-

minti supykusią žmoną. Po minutėlės durys tyliai užsidarė, ir Meredith suprato, jog Džefas išėjo namo.

— Ką tu padarei? — priėjusi paklausė Nina.

— O kas žino? — atsakė Meredith šluostydamosi akis. — Ji tikra kalė.

— Tai negražus žodis.

Meredith girdėjo virpantį Ninos balselį ir suprato, kaip narsiai ši stengėsi nepravirkti. Sesė suėmė ją už rankos.

— Ką mums daryti? Gal reikėtų atsiprašyti?

Meredith nenorom prisiminė, kaip pastarąjį kartą supykėdė motiną ir atsiprašė jos.

— Jai nerūpės. Patikėk manim.

— Tai ką darysime?

Mergaitė stengėsi pasijusti tokia pat subrendusi kaip ir šįryt, bet pasitikėjimas savimi buvo išgaravęs. Ji žinojo, kas bus: tėtis nuramins mamą, tada užkils į jų kambarį, mėgins jas prajuokinti, laikys savo dideliame, stipriame glėbyje ir sakys, kad mamytė jas iš tikrųjų myli. Galiausiai, kai jau bus prikrėtęs pokštų ir pripasakojęs visokiausių istorijų, Meredith pati beviltiškai trokš patikėti, jog tai tiesa. Ir vėl.

— Žinau, ką darysiu, — tarė ji, eidama koridoriumi link virtuvės, kur matėsi mamos šonas — tik plona juoda aksominė suknelė, blyški ranka ir balti balti plaukai. — Daugiau niekada nesiklausysiu jos kvailų pasakų.

Mes nemokam sudie pasakyti, —
Vis vaikštom petys petin.
Jau sutemos pradeda leistis,
Tu susimąstęs, o aš tyli.

— ANA ACHMATOVA

PIRMAS SKYRIUS

2000 metai

Tai štai kaip atrodo sulaukęs keturiasdešimties? Tikrai? Per prabėgusius metus Meredith iš panelės pavirto ponija. Tiesiog taip paprastai, be jokio pereinamojo laikotarpio. Gaila, bet oda jau nebe tokia elastinga. Ten, kur anksčiau ji buvo lygutėlė, dabar atsirado raukšlelių. Nėra jokių abejonių, kad ir kaklas pilnesnis. Ji dar nepražilo — bent vienas džiaugsmas. Kaštonų spalvos plaukai, dalykiškai pakirpti iki pečių, vis dar buvo purūs ir žvilgūs. Tačiau akys ją išdavė. Meredith atrodė pavargusi. Ir ne tik šeštą valandą ryte.

Nusigręžusi nuo veidrodžio, ji nusitraukė senus trumparankovius marškinėlius, apsimumė juodas medvilnines sportines kelnas, kojines iki kulکشnių ir apsivilko juodus marškinėlius ilgomis rankovėmis. Susirišusi plaukus į trumpą, drūtą uodegą, išėjo iš vonios į užtamsintą miegamąjį ir, išgirdusi švelnų savo vyro parpimą, beveik užsinorėjo įsiropšti atgal į lovą. Ankstesniais laikais būtų taip ir pasiėlgusi, jaukiai prisiglaudusi prie jo.

Išėjusi iš kambario, tyliai užvėrė duris ir patraukė koridoriumi laiptų link.

Blyškiai švietė dvi senos naktinės lempelės. Ji praėjo pro uždarytas dukrų miegamųjų duris. Jos jau nebe vaikai. Džilijanai devyniolika, ji antro kurso studentė Kalifornijos universitete Los Andžele — siekia savo svajonės tapti gydytoja. O Medė — Merediths jaunesnioji — aštuoniolikmetė Vanderbilto universiteto pirmakursė. Be jų šie namai — ir Merediths gyvenimas — atrodė daug tuštesni ir tylesni, nei ji tikėjosi. Beveik dvidešimt metų ji stengėsi būti motina, kokios pati neturėjo, ir jai pavyko. Jos su dukromis buvo geriausios draugės.

Be jų Meredith jautėsi lyg atstumta ir netekusi tikslo. Žinojo, jog tai kvaila. Ji ir taip turėjo daugybę darbų. Tiesiog pasiilgdavo savo mergaičių, tik tiek.

Meredith judėjo toliau. Pastaruoju metu tai atrodė geriausias būdas suvaldyti savo jausmus.

Apačioje ji užėjo į svetainę įjungti lempučių ant kalėdinės eglutės. Prieškambaryje viauksėdami ir vizgindami uodegas prie jos pripuolė šunys.

— Lukai, Lėja, liaukitės, — ji subarė haskius, tada pakasė jiems paausius ir nusivedė prie galinių kiemo durų.

Atidarius jas vidun įsiveržė šaltas oras. Naktį vėl pasnigo, ir nors ankstyvą gruodžio vidurio rytą vis dar buvo tamsu, ji įžiūrėjo blyškiu perlamutru nuklotą kelią ir laukus. Iškvėptas oras virto garų kamuoliais.

Kai visi pagaliau išėjo, buvo jau dešimt minučių po šeštos, o dangus švytėjo tamsia purpurine pilkuma.

Pačiu laiku.

Meredith iš pradžių bėgo lėtai, tikėdamasi apsiprasti su šaltu oru. Kaip ir kiekvieną darbo dienos rytą, ji risnojo žvyruotu keliuku nuo savo namų, pro tėvų namus į seną vienos juostos kelią, užsibaigiantį maždaug už mylios kalvos viršuje. Nuo ten apibėgs ratą golfo lauku ir atgalios. Lygiai keturios mylios. Šio įpročio ji tikrai nepasiilgdavo, bet neturėjo kito pasirinkimo. Meredith buvo ganėtinai stambi iš prigimties: aukšta, plačių pečių, apvalainų klubų ir didelių pėdų. Netgi jos bruožai atrodė šiek tiek per stambūs blyškiam, ovaliam veidui — į Džulijos Roberts panaši didelė burna, plačios rudos akys, stori antakiai ir tankūs plaukai. Tik nuolatinė mankšta, tinkamas maisto pasirinkimas ir milžiniškas pincetas antakiams pešioti padėjo jai išsaugoti gerą išvaizdą.

Kai sugrižo atgal į kelią, kylanti saulė nutvieskė kalnus, nudažydama jų snieguotas viršūnes šviesiai violetine ir rausva spalvomis.

Abiejose pusėse styrojo iš po sniego tūkstančiai plikų, išstypusių obelių, kurios atrodė lyg rudi dygsniai baltoje medžiagoje. Šis derlingas žemės lopas priklausė jų šeimai daugiau nei penkiasdešimt metų,

o jo viduryje, aukštas ir išdidus, stovėjo namas, kuriame ji užaugo. Baltosios Naktys. Net ir prieblandoje jis atrodė perdėtai pompastiškas ir visiškai netinkamas šioje vietovėje.

Mereditė bėgo į kalvą vis greičiau ir greičiau, kol visai pritrūko kvapo. Jai pradėjo diegti šoną.

Kai sustojo prie savo namo priekinės verandos, slėnis jau buvo užlietas ryškia aukso spalva. Pamaitinusi šunis, nuskubėjo viršun. Traukiant į vonią, iš jos išėjo Džefas, apsisupęs rankšluosčiu, jo šviesūs žilstelėję plaukai vis dar buvo šlapi. Jis pasisuko šonu ją įleisdamas, ji irgi padarė tą patį. Nė vienas nepratarė nė žodžio.

Dvidešimt minučių po septynių Mereditė džiovinosi plaukus, o pusę aštuntos — pačiu laiku — jau buvo apsirengusi juodais džinsais ir žalia prigludusia palaidine. Kosmetinis pieštukas akims, truputis skaisalų, blakstienų, lūpų dažai — ir ji jau pasiruošusi eiti į darbą.

Apačioje rado Džefą prie virtuvės stalo, sėdintį įprastoje vietoje ir skaitantį *New York Times*. Šunys snaudė jam prie kojų.

Priėjusi prie kavinuko, Mereditė įsipylė kavos.

— Dar įpilti?

— Ne, užtenka, — atsakė Džefas, nežiūrėdamas į ją.

Mereditė įsipylė sojų pieno ir maišydama stebėjo, kaip keičiasi gėrimo spalva. Jai dingtelėjo, jog pastaruoju metu jie su Džefu kalbėjosi lyg iš tolo, kaip du nepažįstami žmonės — arba nusivylę partneriai, — ir tik apie darbą ar vaikus. Pamėgino prisiminti, kada paskutinį kartą jiedu mylėjosi, bet taip ir neprisiminė.

Galbūt tai normalu. Tikriausiai taip ir yra. Kai esi susituokęs tiek metų, natūralu, kad atsiranda daugiau tylos. Vis dėlto ji kartais nuliūdavo, prisiminusi, kokie anksčiau abu buvo aistringi. Į pirmą pasimatymą ji ėjo keturiolikos (jie žiūrėjo „Jaunąjį Frankensteiną“; tai vis dar buvo vienas mėgstamiausių jų filmų) ir, atvirai kalbant, tai buvo paskutinis kartas, kai ji iš tikrųjų pažvelgė į kitą vaikina. Dabar pagalvojus Mereditėi pasirodė keista: ji niekad nelaikė savęs romantiška, bet įsimylėjo beveik iš pirmo žvilgsnio. Kiek prisiminė, jis visą laiką buvo dalis jos.

Jie susituokė anksti — tiesą sakant, netgi per anksti — ir ji išvažiavo paskui Džefą į koledžą Sietle, kur vakarais ir savaitgaliais dirbo prirūkytuose baruose, kad susimokėtų už mokslus. Ji buvo laiminga jų mažyčiame ankštame universiteto rajono butuke. Kai abu mokėsi aukštesniajame kurse, Meredithė pastojo. Iš pradžių bijojo. Jaudinosi, kad bus tokia kaip jos motina ir kad motinystė jai netiks. Tačiau, savo dideliame palengvėjimui, suprato, jog yra visiška motinos priešingybė. Galbūt tam turėjo įtakos jos jaunumas. Vienas Dievas nežino, kiek maimai buvo metų, kai gimė Meredithė.

Džefas papurtė galvą. Tai buvo vos pastebimas judesys, bet jis nepraslydo Meredithėi pro akis. Ji buvo taip pripratusi, prisiderinusi prie jo, kad jų abipusiai nusivylimai pastaruoju metu, regis, sukūrė garsą, spigų švilpesį, kurį girdėjo tik Meredithė.

- Kas ne taip? — paklausė ji.
- Nieko.
- Juk ne šiaip sau papurtei galvą. Kas yra?
- Aš ką tik kai ko tavęs paklausiau.
- Negirdėjau. Paklausk darkart.
- Jau nesvarbu.
- Na ir puiku.

Pasiėmusi kavos puodelį, ji nuėjo į valgomąjį.

Ji tai darė šimtus kartų, bet dabar, einant pro seną lubų lempą su niekam nereikalingu plastikiniu amalu, kažkas pasikeitė.

Meredithė tarsi pamatė save iš šalies: keturiasdešimtmetę moterį su kavos puodeliu rankoje, žiūrinčią į dvi tuščias vietas prie stalo bei vis dar ten sėdintį vyrą, ir vieną trumpą sekundės dalį ji susimąstė, kokį kitą gyvenimą būtų galėjusi nugyventi toji moteris. O jeigu ji nebūtų grįžusi namo prižiūrėti sodo ir auginti vaikų? Jeigu nebūtų taip anksti ištekėjusi? Kokia moterimi ji būtų tapusi?

Staiga viskas pranyko, lyg sprogęs muilo burbulas, ir Meredithė sugrįžo ten, kur buvo.

- Vakarieniausi namuose?
- Ar kada nors buvo kitaip?

— Septintą valandą, — tarė ji.

— Žinoma, — atsakė Džefas, versdamas puslapį. — Susiderinkime savo laikrodžių laiką.

Aštuntą valandą Meredithė jau buvo prie darbo stalo. Kaip visada, ji atvyko pirma ir, apėjusi kabinomis suskirstytą erdvę antrame sandėlio aukšte, visur uždegė šviesas. Praėjo pro tėčio kabinetą — dabar tuščią, — trumpam stabtelėjusi pažvelgti į lenteles prie durų. Jis trylika kartų buvo išrinktas Metų sodininku, jo patarimų vis dar nuolat klausdavo konkurentai. Nesvarbu, kad tėtis tik retkarčiais užsukdavo į savo kabinetą ar kad pastaruosius dešimt metų buvo pusiau išėjęs į pensiją. Tėtis vis dar buvo Baltųjų Naktų veidas, pirmasis žmogus, septintojo dešimtmečio pradžioje ėmęs auginti 'Golden Delicious' obuolius, aštuntajame dešimtmetyje išvedęs 'Granny Smith' veislę, o dešimtajame dešimtmetyje laimėjęs pirmas vietas už 'Braeburn' ir 'Fuji' obuolių veisles. Jo sandėlių-šaldytuvų projektai sukėlė tikrą revoliuciją šiame versle ir leido pačius geriausius obuolius eksportuoti į pasaulines rinkas.

Meredithė taip pat prisidėjo prie kompanijos augimo ir klestėjimo. Jai vadovaujant, sandėliai-šaldytuvai buvo išplėsti, dabar jie sandėliavo ne tik savo, bet ir kitų augintojų vaisius. Seną šalikelės obuolių kioskelį ji pavertė dovanų krautuvėle, kurioje buvo pardavinėjami šimtai vietos amatininkų darbų, firminių maisto produktų ir Baltųjų Naktų prisiminimo ženklelių bei kitų mielų niekučių. Šiuo metų laiku — per atostogas, — kai į Levenvertą pažiūrėti visame pasaulyje garsios medžių užžiebimo ceremonijos traukiniais suvažiuoja šimtai turistų, daug kas užsuka į šią krautuvėlę.

Priėjusi prie darbo stalo, Meredithė pirmiausia pakėlė telefono ragelį ir paskambino jaunesniajai dukrai. Tenesyje dabar po dešimtos.

— Alio? — suburbėjo Medė.

— Labas rytas! — linksmai pasisveikino Meredithė. — Regis, kažkas pramigo.

— Ak, mama. Labas. Vakar vėlai atsiguliau. Mokiausi.

— Medisone Elizabete, — Meredithi užteko pasakyti tiek, kad dukra suprastų, ką ji turi omenyje.

Medė atsiduso.

— Na gerai. Buvau Lambda Či vakarėlyje.

— Žinau, kaip ten smagu ir kaip tu nori pasidžiaugti savo studijų metais, bet kitą savaitę pirmas egzaminas. Antradienio rytą, tiesa?

— Taip.

— Turi išmokti rasti pusiausvyrą tarp linksmybių ir mokslų. Tai gi kelk savo baltą užpakaliuką iš lovos ir žygiuok į paskaitas. Teks įgusti linksmintis visą naktį, o ryte vis tiek laiku atsikelti.

— Pasaulis nesugrius, jei nenueisiu į vieną ispanų kalbos pamoką.

— Medisone.

Medė nusijuokė.

— Gerai jau gerai. Keliuosi. Ispanų kalba, šimtas pirmas kabine-tas, aš jau einu. *Hasta la vista... baby!*

Mereditė šyptelėjo.

— Paskambinsiu ketvirtadienį paklausti, kaip sekėsi sakyti kalbą. Ir paskambink savo sesei. Ji labai jaudinasi dėl organinės chemijos testo.

— Gerai, mamyt. Myliu tave.

— Ir aš tave myliu, princese.

Mereditė padėjo ragelį, jautėsi daug geriau. Kitas tris valandas pasinėrė į darbus. Kai subirbė vidaus ryšio telefonas, ji dar kartą skaitė paskutinę derliaus ataskaitą.

— Meredith? Pirmą liniją skambina tavo tėtis.

— Ačiū, Deize. — Ji nuspaudė mygtuką. — Labas, tėte.

— Mes su mama norėjome pakviesti tave šiandien priešpiečių.

— Aš labai užsiėmusi, tėte...

— Prašau?

Mereditė niekada nemokėjo atsakyti tėčiui.

— Gerai, bet pirmą valandą turėsiu grįžti į darbą.

— Puiku, — tarė jis. Ji beveik pajuto, kaip jis nusišypsojo.

Padėjusi ragelį, Meredith sugrįžo prie darbo. Pastaruoju metu, produkcijos pasiūlai didėjant, o paklausai mažėjant, eksporto ir transportavimo kaštams pašėlusiu greičiu kylant, ji dažnai leisdavo dienas gesindama tai vieną gaisrą, tai kitą. Ši diena taip pat nebuvo išimtis. Apie vidurdienį nuo streso ėmė mausti pakaušį. Tačiau ji, šypsodamasi darbuotojams, išėjo iš kabineto ir perėjo šaltą sandėlį.

Mažiau nei po dešimties minučių Meredith sustojo priešais tėvų garažą.

Namas buvo tarytum iš rusų pasakos — su bokštelių formos dviejų aukštų veranda, dekoruota puošniais drožiniais, ji ypač įspūdingai atrodė šiuo metų laiku, kai pakraigė ir turėklai buvo nukabinėti mirguliuojančiomis Kalėdų lemputėmis. Kaltinio vario stogas šiandien atrodė pilkšvas, nes ir diena buvo žemiškai pilka, tačiau giedrą dieną jis spindėdavo lyg skystas auksas. Apsuptas aukštų elegantiškų tuopų, pūpsantis ant nedidelės kalvos, nuo kurios atsivėrė vaizdas į slėnį, namas buvo toks žymus, jog turistai dažnai sustodavo prie jo nusifotografuoti.

Tik mama galėjo pastatyti tokį juokingą, išskirtinį namą. Rusiška *dačia*, arba vasarnamis, Vakarų Vašingtono valstijoje! Net ir sodo pavadinimas absurdiškas — Baltosios Naktys.

Naktys čia būna tokios juodos kaip ką tik išlietas asfaltas.

Tačiau mamai tokie dalykai nerūpėjo. Ji darydavo taip, kaip užsinerėdavo, ir baigta. Ko tik Ania Vitson įsigeisdavo, tą jos vyras ir vykdavo. Akivaizdu, jog ji norėjo pasakų pilies ir sodo su neištariamu rusišku pavadinimu.

Pasibeldusi Meredith įėjo vidun. Virtuvė buvo tuščia, ant viryklės lėtai kunkuliavo didelis puodas sriubos.

Svetainėje, šiauriniame kambario gale, pro apvalinius stiklinius dviejų aukštų langus skverbėsi šviesa. Tai buvo garsusis Baltųjų Naktų bokštas. Medinės grindys spindėjo nuo auksinio bičių vaško, kurį užsispyrusi naudojo mama, nors nuo jo grindys tapdavo tikra čiuožykla, jei mėgindavai eiti mūvėdamas tik kojineis. Didžiąją dalį

centrinės sienos užėmė akmeninis židinytis; aplink jį stovėjo išrikiuotos medžiaga apmuštos antikinės sofutės ir kėdės. Virš židinio kabėjo aliejiniiais dažais tapytas rusiškos trikinkės paveikslas — romantiškai atrodanti karieta, traukiama arklių, skriejanti sniegu nuklotais laukais. Tikrų tikriausias „Daktaras Živaga“. Paveikslo kairėje kabėjo tuzinas Rusijos cerkvių paveikslėlių, o po jais buvo mamos Šventasis Kampelis — ant stalo rikiavosi senovinės ikonos, o viduryje visus metus degė žvakutė.

Mereditė rado tėvą kambario gale, šalia gausiai išpuoštos Kalėdų eglės, jo mėgstamiausioje vietoje. Jis gulėjo išsitiesęs ant otomanės su vyšninės spalvos moherio pagalvėlėmis ir skaitė. Plaukai, kiek jų dar buvo likę sulaukus aštuoniasdešimt penkerių metų, baltais kuokštais styrojo nuo rausvos galvos odos. Nuo daugybės saulėje praleistų metų oda buvo dėmėta ir susiraukšlėjusi, o veido išraiška atrodė panaši į takso net ir tada, kai jis šypsodavosi. Tačiau liūdnas veidas nieko nepagaudavo. Visi mylėjo Evaną Vitsoną. Buvo tiesiog neįmanoma jo nemylėti.

Mereditei priėjus, tėvo veidas nušvito. Jis ištiesė ranką ir stipriai suspaudė jai delną, o po to paleido.

— Tavo mama labai džiaugsis tave pamačiusi.

Mereditė šyptelėjo. Šį žaidimą jie žaidė jau daugybę metų. Tėtis dėdavosi, kad mama myli Meredithę, Meredithė apsimesdavo, kad tiki juo.

— Puiku. Ji viršuje?

— Niekaip nepavyko šį rytą prisišaukti jos iš sodo.

Mereditė visai nenustebo.

— Aš ją parsivesiu.

Palikusi tėvą svetainėje, ji perėjo per virtuvę į oficialų valgomojį. Pro prancūziškas duris matėsi sniegu nuklotos žemės platybės su daugybe akurų žiemą besiilsinčių obelių. Arčiau, po varvekliais apki-busiomis penkiasdešimtmetės magnolijos šakomis, buvo nedidelis stačiakampio formos sodelis, apjuostas kaliojo plieno tvorele. Jos puošnūs vartai buvo apraizgyti rudomis vijoklių šakelėmis. Atėjus

vasarai jie apsipils žaliais lapeliais ir baltais žiedais. Dabar vartai spindėjo šerkšnu.

O štai ir ji: daugiau kaip aštuoniasdešimties metų mama, apsitūlojusi vilnoniais apklotais, sėdėjo ant juodo suolo savo vadinamajame žiemos sodelyje. Pradėjo iš lėto snigti; mažytės snaigės suliejo vaizdą į impresionistinį paveikslą, kuriame viskas atrodė taip trapu, kad net baugu paliesti. Apkarpyti krūmai ir akmeninis baseinėlis paukščiams buvo apsnigti, ir sodas atrodė tarsi ne iš šio pasaulio. Visai nenuostabu, kad jos motina sėdėjo šio paveikslo viduryje, nejudėdama, sunėrusi sterblėje rankas.

Vaikystėje toks motinos nuošalumas Meredithę gąsdino, bet augant pradėjo trikdyti, o paskui ir erzinti. Tokio amžiaus moteriai nederėtų sėdėti lauke šalant. Mama sakė, jog tai dėl sugadinto regėjimo, bet Meredithė tuo netikėjo. Tiesa buvo tokia, kad mamos akys negalėjo skirti spalvų, — ji matė tik juodą ir baltą bei pilkus atspalvius, — bet tai Meredithi net vaikystėje neatrodė pakankama priežastis sėdėti ir žiūrėti į nieką.

Ji atidarė duris ir išėjo į šaltį. Batai iki kulkšnių smigo į sniegą; žengiant po kojomis sutraškėdavo aplediję lopinėliai, kelis kartus slytelėjusi vos nepargriuvo.

— Neturėtum čia sėdėti, mama, — priėjusi artyn pasakė. — Dar susirgsi plaučių uždegimu.

— Turėtų būti daug šalčiau, kad persišaldyčiau. Dabar tik vos žemiau nulio.

Meredithė pavartė akis. Mama visada taip absurdiškai kalbėdavo.

— Turiu tik valandą priešpiečiams, taigi geriau jau eime vidun.

Krintant švelnioms snaigėms jos balsas nuskambėjo per aštriai. Meredithė susiraukė gailėdamasi, kad nesusivaldė. Kodėl motina visada paskatindavo jos blogiausias savybes?

— Ar žinojai, kad jis pakvietė mane priešpiečių?

— Žinoma, — atsakė mama, bet Meredithė suprato, jog ji melavo.

Motina pakilo nuo suoliuko vienu grakščiu judesiu tarytum senovės deivė, įpratusi būti gerbiama bei dievinama. Jos veidas buvo ne-

įtikėtinai lygus, be raukšlių, oda — be dėmelės, beveik permatoma. Veido formos pavydėjo visos moterys, tačiau viską nustelbė akys. Gilios, tankiomis blakstienomis, jos buvo ryškios žalsvai melsvos spalvos su mažyčiais aukso taškeliais. Meredithė neabejojo, jog nors kartą pamatęs tokias akis jau niekada jų nepamirši. Kaip ironiška, kad tokio neįtikėtinai atspalvio akys nematė spalvų.

Suėmusi motiną už alkūnės, Meredithė nusivedė ją nuo suoloelio; tik eidama pastebėjo, kad mamos rankos buvo plikos ir pamažu mėlynavo.

— Gerasis Dieve! Tavo rankos pamėlynavusios. Tokiame šaltyje reikėjo užsimauti pirštines...

— Tu nežinai, kas yra tikras šaltis.

— Kaip sau nori, mama.

Meredithė padėjo užlipti jai kiemo pusės laipteliais ir įvedė į šiltus namus.

— Galbūt turėtum pagulėti vonioje, kad sušiltum.

— Ačiū, aš nenoriu sušilti. Šiandien gruodžio keturioliktoji.

— Gerai, — tarė Meredithė stebėdama, kaip virpėdama nuo šalčio mama, priėjusi prie viryklės, maišo sriubą. Atspūręs vilnonis apklotas nukrito nuo jos pečių ant žemės.

Meredithė padengė stalą, kelias brangias akimirkas kambaryje girdėjosi bruzdesys, bent jau šiek tiek panašus į normalų namiškių keliamą triukšmą.

— Mano mergaitės, — tarė tėtis, įeidamas į virtuvę.

Jis atrodė išblyškęs ir liesas, kadaise platūs pečiai susmuko, sunyko, nukritus jo svoriui. Priėjęs uždėjo rankas abiem moterims ant pečių, pritraukdamas jas arčiau savęs.

— Man labai patinka, kai kartu valgome priešpiečius.

Mama įtemptai šyptelėjo.

— Man taip pat, — pasakė ji kapotu balsu su akcentu.

— Ir man, — pritarė Meredithė.

— Puikumėlis.

Tėtis palinksėjo galva ir nuėjo prie stalo.

Mama atnešė padėklą dar šiltos kukurūzų duonos su fetos sūriu, apšlakstė ją sviestu, įdėjo po vieną riekelę į kiekvieną lėkštę, po to atnešė dubenėlius sriubos.

— Šiandien vaikščiojau po sodą, — tarė tėtis.

Mereditė linktelėjusi atsisėdo šalia jo.

— Tikriausiai pastebėjai A lauko galą?

— Taip. Tas kalvos šlaitas mums kelia rūpesčių.

— Paprašiau Edo ir Amandos juo pasirūpinti. Dėl derliaus nesi-
jaudink.

— Aš ir nesijaudinu. Galvojau visai apie ką kita.

Ji sriūbtelėjo sriubos; ši buvo riebi ir gardi. Namuose ruošti érienos kukuliukai aštriame šafrano sultinyje su lakštiniais. Jei nebūtų perdėm atsargi, suvalgytų visą sriubą ir tą pačią popietę turėtų nubėgti dar vieną mylią.

— Tikrai?

— Noriu tame lauke užveisti vynuogyną.

Mereditė lėtai nuleido šaukštą.

— Vynuogyną?

— 'Golden Delicious' jau ne patys geriausi mūsų obuoliai.

Mereditei nespėjus įsiterpti, tėtis pakėlė ranką ir ją sustabdė:

— Žinau. Žinau. Mes viską pradėjome nuo šių obuolių, bet laikai keičiasi. Po perkūnėliais, tuoj 2001 metai, Meredith. Vynas būtų naujovė. Manau, mažų mažiausiai galėtume vėlai nuimti derlių ir gaminti ledo vyną.

— Šiais laikais, tėti? Kai Azijos rinka suvaržyta, o vaisių transportavimas labai brangus? Konkurencija didėja. Po galais, mūsų pelnas pernai sumažėjo dvylika procentų, o ir šimet atrodo ne ką geriau. Mes vos išsilaikome.

— Turėtum paklausti savo tėvo, — įsiterpė mama.

— Ak, mama, nereikia. Nuo tada, kai atnaujinome vėsinimo sistemą, tu net nebuvai įžengusi į sandėlį. O kada paskutinį kartą skaitei nors vieną iš metinių ataskaitų?

— Pakaks, — atsidusęs tarė tėtis. — Nenoriu pradėti ginčo.

Mereditė atsistojo.

— Turiu grįžti prie darbo.

Ji nusinešė savo lėkštę prie kriauklės ir ją išplovė. Likusią sriubą supylė į „Tupperware“ indą, įdėjo į neįmanomai prigrūstą šaldytuvą ir ėmė plauti puodą. Tyliai kambaryje jis, regis, labai garsiai trinksejo į nerūdijantį plieną.

— Buvo labai skanu, mama. Ačiū.

Greitai atsisveikinusi, išėjo iš virtuvės. Prieškambaryje apsilviko paltą. Jau stovėjo verandoje, kvėpuodama lediniu oru, kai priėjo tėtis.

— Žinai, kokia ji būna gruodį ir sausį. Žiemos jai sunkios.

— Žinau.

Jis tvirtai apkabino ir priglaudė ją prie savęs.

— Judvi turite labiau pasistengti.

Mereditę ižeidė šie jo žodžiai. Ji tai girdėjo visą savo gyvenimą; nors kartą norėjo išgirsti iš tėvo, jog mama turėtų labiau pasistengti.

— Pažadu, — teištare ji kaip visada ir užbaigė jų pasakėlę.

Ir ji tikrai pasistengs. Visada stengdavosi, tačiau jos su motina niekada netaps artimesnės. Per daug vandens jau nutekėjo, pernelyg daug visko nutiko.

— Myliu tave, tėti, — tarė bučiuodama jį į skruostą.

— Ir aš tave myliu, svajokle Mere, — jis šyptelėjo. — Ir pamąstyk apie vynuoges. Gal dar prieš mirtį spėčiau tapti vynininku.

Ji negalėjo pakęsti tokių pokštų.

— Labai juokinga.

Nusigręžusi nuėjo į automobilį ir užvedė variklį. Įjungusi atbulinės eigos pavarą, apuko visureigį. Pro snaigių nérinius ant priekinio stiklo matė savo tėvus svetainėje. Tėtis apkabino mamą ir pabučiavo. Jie ėmė lėtai šokti, nors namuose tikriausiai neskambėjo muzika. Tėčiui jos ir nereikėjo; jis sakydavo, jog meilės dainas visada nešiojasi širdyje.

Mereditė nuvažiavo, bet tas intymus vaizdas taip ir liko jos mintyse. Visą likusią darbo dieną, analizuodama skirtingus veiklos aspektus, ieškodama būdų padidinti pelną, sėdėdama niekaip nesibaigian-

čiuose valdymo ir planavimo susirinkimuose, vis prisimindavo, kokie įsimylėję atrodė tėvai.

Tiesą sakant, ji niekaip negalėjo suprasti, kaip moteris gali šitaip aistringai mylėti savo vyrą ir tuo pačiu nekęsti savo vaikų. Ne, taip negalima sakyti. Mama ne neapkentė jos su Nina. Jos tiesiog jai nerūpėjo.

— Meredith?

Ji staigiai pakėlė galvą. Akimirka buvo taip pasinėrusi į savo mintis, kad pamiršo, kur esanti. Prie savo stalo. Skaitė ataskaitą apie vabzdžius kenkėjus.

— Ak, Deize, atleisk. Tikriausiai neišgirdau, kai beldei.

— Aš einu namo.

— Jau taip vėlu? — Meredith dirstelėjo į laikrodį. Šešios trisdešimt septynios. — Šū... tai yra po galais! Aš vėluoju.

Deizė nusijuokė.

— Tu visada ilgai užsibūni.

Meredith pradėjo tvarkyti dokumentus, dėdama juos į krūveles.

— Laimingo kelio, panele Deize, — tai buvo senas pokštas, bet abi nusišypsojo. — Ir neužmiršk, kad rytoj devintą ryto į susitikimą atvyks Džošas iš Obuolių komisijos. Mums reikės spurgų ir kavos.

— Viskas bus sutvarkyta. Gero vakaro.

Meredith susitvarkė stalą ir išėjo.

Snigo stipriai, vaizdas per priekinį stiklą liejosi. Valytuvai mosa-vo visu smarkumu, bet vis tiek buvo sunku ką nors įžiūrėti. Kiekviena iš priekio atvažiuojančio automobilio žibintų pora akimirka ją apakindavo. Nors šį kelią žinojo kaip savo penkis pirštus, Meredith sumažino greitį ir riedėjo beveik kelkraščiu. Prisiminusi, kaip vieną vienintelį kartą bandė pamokyti Medę vairuoti sningant, šyptelėjo. „Tai sniegas, mamyte, ne ledas. Man nebūtina važiuoti taip lėtai. Pėstute greičiau namus pasiekčiau.“

Tokia jau ta Medė. Visada visur skubanti.

Namuose Meredith garsiai užtrenkė laukujes duris ir nuskubėjo į virtuvę. Dirstelėjusi į laikrodį suprato, kad pavėlavo. Ir vėl. Padėjo rankinę ant stalo.

— Džefai?

— Aš čia.

Ji nusekė paskui balsą į svetainę. Vyras stovėjo prie baro, kurį jie įsirengė devinto dešimtmečio pabaigoje, ir pylėsi sau gėrimą.

— Atleisk, kad pavėlavau. Tas sniegas...

— Taip, — tarė Džefas. Jie abu žinojo, jog ji vėlai išvažiavo iš darbo. — Nori išgerti?

— Žinoma. Baltojo vyno.

Mereditė pažvelgė į vyrą net nesuprasdama, ką jaučia. Jis buvo išvaizdus, kaip visada: šviesūs plaukai, vos pradėję žilti ties smilkiniais, stiprus kvadratinis apatinis žandikaulis ir plieno pilkumos akys, kurios visuomet šypsodavosi. Džefas nesportavo ir turėjo labai gerą apetitą, bet jo kūnas vis dar buvo toks pat liesas ir tvirtas, regis, nė kiek nesenstantis. Vilkėjo įprastais drabužiais: išblukusiais „Levi’s“ džinsais ir senais roko grupės „Pearl Jam“ marškinėliais.

Džefas ištiesė jai vyno taurę.

— Kaip praėjo diena?

— Tėtis nori sodinti vynuoges. O mama ir vėl sėdėjo žiemos sodelyje. Vieną dieną pasigaus plaučių uždegimą.

— Tavo mama šaltesnė už bet kokį sniegyną.

Akimirką ji susimąstė apie visus tuos metus, sujungusius juos, tarpusavio ryšius, atsiradusius per ilgą bendrą gyvenimą. Jau prieš du dešimtmečius Džefas susidarė nuomonę apie jos mamą, ir niekas jos nebepakeis.

— Tikra tiesa.

Ji atsirėmė į sieną. Staiga pajuto, kokia pašėlusai, beprotiška, skubota buvo ši diena — kaip ir visa savaitė, mėnuo, — ir nuvargusi užsimerkė.

— Šiandien parašiau vieną skyrių. Trumpą. Tik apie septynis puslapius, bet, manau, jie geri. Padariau tau kopiją. Meredith? Mere?

Atsimerkusi Meredithė pamatė, kad vyras ją stebi. Tarp antakių buvo susimetusi raukšlėlė, ir ji išsigando, kad Džefas galėjo būti pasakęs ką nors svarbaus. Pamėgino prisiminti, bet nepavyko.

— Atleisk, buvo sunki diena.

— Pastaruoju metu tau tokių daug pasitaiko.

Mereditė nesuprato, ar jo balse išgirdo kaltinimą, ar paprastą nuoširdumą.

— Žinai, kaip būna žiemą.

— Kaip ir pavasarį. Ir vasarą.

Štai ir atsakymas: kaltinimas. Dar prieš metus ji būtų paklaususi, kas jiems nutiko. Būtų atsivėrusi jam, pasipasakojusi, kokia pasimetusi jaučiasi pilkose kasdienybės smulkmenose ir kaip ilgisi savo mergaičių. Tačiau pastaruoju metu toks artumas atrode neįmanomas. Ji nežinojo, kaip ir kada tai nutiko, bet atstumas tarp jų didėjo lyg išlietas viską tepantis rašalas.

— Taip, tikriausiai.

— Važiuoju į darbą, — staiga pasakė jis, siekdamas ant kėdės atkaltės užmesto švarko.

— Dabar?

— O kodėl ne?

Mereditė svarstė, ar tai buvo klausimas. Ar Džefas norėjo, kad ji sustabdytų jį, pateiktų priežastį, kodėl turėtų likti, ar iš tikrųjų norėjo išeiti? Ji nežinojo ir, tiesą sakant, šią akimirką jai tai nerūpėjo. Bus puiku išsimaudyti vonioje, išgerti taurę vyno ir nelaužyti galvos, ką pasakyti prie vakarienės stalo. O dar geriau, jei apskritai nereikės gaminti vakarienės.

— Šiaip.

— Taip, — tarė Džefas ir išeidamas pakštelėjo jai į skruostą. — Taip ir maniau.